

Begeleidingsformulier beleidsoverleg

BO Natuur, Milieu en BPLG (Hagar Roijackers)

Naam dossier

Aanpak Invasieve exoten en in bijzonder de Aziatische Hoornaar

Datum overleg	Status	Case/documentnummer
23-10-2023	Informerend	/
Programma		
Natuur		
Opdrachtgever/Programmamanager	Telefoon/email	Akkoord
5.1.2.e	(5.1.2.e)	Ja
Opdrachtnemer	Telefoon/email	
5.1.2.e	(5.1.2.e)	
Bij afwezigheid	Telefoon/email	
5.1.2.e	(5.1.2.e)	
	5.1.2.e @brabant.nl	

Voorstel/beslispunten

- Kennisnemen van stand van zaken rond de aanpak van invasieve exoten en nadere duiding en richting geven aan de passage daarover in het bestuursakkoord
- Kennisnemen van de stand van zaken rondom de aanpak van de Aziatische Hoornaar in 2023 en in te stemmen met de meerjarige aanbesteding voor de bestrijding daarvan

Voorstel voor bespreking

- Kansen voor extra budget uit nog te verdelen bestuursakkoordmiddelen voor de aanpak van invasieve exoten in het algemeen.

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

BR

Toelichting aanpak Aziatische Hoornaar

De Aziatische hoornaar staat sinds 2016 op de Europese Unielijst voor invasieve exoten vanwege de bedreiging die deze soort vormt voor (wilde) bestuivers. De Aziatische hoornaar is in 2017 voor het eerst waargenomen in de Provincie Zeeland, in 2019 is het eerste nest in Noord-Brabant gemeld. In eerste instantie is door de provincies ingezet op volledige uitroeiing van deze soort. Sinds 2021 worden er jaarlijks zoveel nesten in Nederland waargenomen dat het opsporen door slechts enkele deskundigen (en dus volledige uitroeiing) niet meer mogelijk is. De opsporing van de nesten was zeker in de beginjaren tijdrovend werk omdat de zomernesten zich hoog in de boom bevinden en lastig zijn waar te nemen vanaf de grond.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft destijds naar aanleiding van bovengenoemde ontwikkelingen en de signalen vanuit de provincies geconcludeerd dat volledige uitroeiing van de Aziatische hoornaar in Nederland niet langer haalbaar is. Zij heeft de Europese Unie hiervan in kennis gesteld, waardoor de status van de soort veranderd is van 'vroeg stadium van invasie' (doel: snelle uitroeiing) naar 'gevestigd' (doel: beheersen). De provincies hebben sindsdien de taak om de Aziatische hoornaar te beheersen en waar mogelijk te bestrijden, maar uitroeiing is niet langer

realistisch. De provinciale besturen hebben afgesproken om zoveel als (redelijkerwijs) mogelijk de verdere verspreiding van Aziatische hoornaar in Nederland te voorkomen door het bestrijden van gevalideerde meldingen (Zoals besloten in het BACVP 04-06-2021).

De Provincie Noord-Brabant heeft aan deze ambitie invulling gegeven door in 2022, samen met de provincie Limburg te starten met een pilot om een nieuwe opsporingsmethode te testen en te vergelijken met bestaande opsporingsmethodes. Hierbij werden werksters van de Aziatische hoornaar gezenderd en gevolgd naar het nest.

Voor 2023 heeft de Provincie Noord-Brabant vervolg gegeven aan de pilot en is een opdracht gegund aan NatuurlijkRob (5.1.2.e) voor de opsporing en bestrijding van de Aziatische hoornaar met een omvang van € 5.1.1.c excl BTW. Ondanks de verbeterde opsporingsmethodes zien we echter nog steeds een sterke toename in het aantal waarnemingen van de Aziatische hoornaar. Bijlage 2 geeft een nadere toelichting op de aantalsontwikkelingen en de bijbehorende kosten over de afgelopen jaren. Het is niet duidelijk of dit te maken heeft met een toegenomen bewustwording onder bijvoorbeeld inkers en andere particulieren, klimatologische omstandigheden of andere factoren. Verwacht wordt dat de opdracht van € 5.1.1.c onvoldoende zal zijn om alle gevonden (en nog te vinden) nesten te bestrijden.

In onderstaande Tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de aantallen koninginnen en nesten van de Aziatische hoornaar in Noord-Brabant tussen 2019-2023. In Tabel 2 zijn het aantal bestrijdingsacties en de bijbehorende kosten weergegeven. Tot en met 1 september zijn door de door ons ingehuurd bestrijder 16 primaire nesten en 9 secundaire nesten verwijderd.

Tabel 1 Overzicht meldingen van koninginnen in het voorjaar, primaire nesten, secundaire nesten en locaties waar wel werksters zijn waargenomen, maar het nest niet is gevonden. De koningin van de Aziatische hoornaar maakt in het voorjaar een klein nest (vaak in vogelhuisjes, spouwmuuren etc) om in de zomer te verhuizen naar een groter secundair nest hoog in de boom.

<u>De laatste Jaar</u>	<u>Koning in voorjaar</u>	<u>Primair nest</u>	<u>Secundair nest</u>	<u>Mogelijke nestlocatie</u>
2019	-	1	-	
2020	-	1	1	2
2021	-	2	-	7
2022	5	10	26	9
2023*	54	46	22	59

* Bevestigde meldingen o.b.v. overzicht 5.1.2.e 7 september 2023.

Tabel 2 Overzicht van bestreden koninginnen, primaire nesten en secundaire nesten t/m 7 september en de kosten die door de provincie zijn gemaakt t/m 1 september (incl. BTW). Koninginnen en kleine primaire nesten zijn vaak door de waarnemer zelf bestreden.

<u>Jaar</u>	<u>Koningin in voorjaar</u>	<u>Primair nest</u>	<u>Secundair nest</u>	<u>Gemaakte kosten</u>
2019	-	1	-	€ 5.1.1.c

2020	-	1*	1	€ 5.1.1.c
2021	-	1	-	€ 5.1.1.c
2022	4	10	20	€ 5.1.1.c **
2023	43	40	15	€ 5.1.1.c ***

* Bestreden door waarnemer, geen kosten gemaakt

** Concept verslag nog niet afgerond, daarom pas 75% van opdracht betaald

*** Kosten gemaakt door ^{5.1.2.e} t/m 1 september 2023

Bestrijding Aziatische hoornaar periode 2024-2026

Vanuit de provinciale taak om de Aziatische hoornaar te beheersen en waar mogelijk te bestrijden zullen we ook in de komende jaren (gevalideerde) nesten moeten blijven bestrijden. Gezien de sterke groei die deze soort de afgelopen jaren heeft laten zien, zal er de komende jaren structureel (meer) budget nodig zijn voor de bestrijding van deze soort.

Voor de komende periode kan er niet worden volstaan met een enkelvoudige onderhandse uitvraag en is de provincie verplicht om de bestrijding van Aziatische hoornaar aan te besteden via een (Europese) meervoudige uitvraag. Om de continuïteit van de bestrijding te waarborgen en de administratieve last te verlichten willen we de opdracht voor drie a vier jaar uitzetten.

Momenteel wordt de bestrijding betaald uit de Natuurpactgelden maar die zijn daarvoor nooit expliciet gelabeld en vrijgemaakt. Bij verdere toename van de kosten kan dat in de toekomst tot knelpunten gaan leiden.

Tot slot biedt het zoveel mogelijk opsporen en bestrijden van nesten helaas geen garantie dat alle nesten daadwerkelijk worden gevonden. Dit kan leiden tot een verdere toename van het aantal nesten en daarmee ook een toename in de kosten en extra druk op de beschikbare capaciteit. We willen daarom samen met de andere provincies aanvullende maatregelen verkennen om de aanpak van deze soort te professionaliseren. Dit gesprek moet nog plaatsvinden, maar te denken valt aan het inrichten van een landelijk (of regionaal) meldpunt van waaruit de coördinatie rondom de bestrijding plaatsvindt (reageren op meldingen, voorlichting etc), het financieren van een opleiding tot bestrijder of het stimuleren vrijwilligers door middel van een subsidieregeling voor de aanschaf van materieel en/of opleiding als Aziatische hoornaarbestrijder.

Bijlage

1. Stand van zaken invasieve exoten
2. Stand van zaken bestrijding Aziatische Hoornaar 2023